

POKROK ZAPADU

PUBLISHED WEEKLY.

Published by Pokrok Publishing Co.,
1309-1311 Howard St. — Tel. 2913.

Subscription by mail, — \$1.00 per year.

Vychází každou středu.

Vydává: Vydavatelská Spol. Pokroku,
1309-1311 Howard St. — Telefon 2913.

Předplatné:

V místě s dodávkou do domu \$1.00
V místě s dodávkou poštovní \$1.00
Ostatně pro Spojené státy a Kanadu \$1.00
Čech. \$1.00

Ohiášky.

Drobné a různé ohiášky uveřejňujeme pouze za předpokladu, že obdržíme přílohu jako je to u drobných ohiášek obyčejné velikosti, nepřesahujících palec, sítíme 75 centů za řádek. Za delší ohiášky, biatopřání, ústředí a jiné, sítíme 1.00 za řádek. Pro přílohu objednanou tolik jenž, jak velkou ohiášku mají si přejít. Cenový ohiášek na delší dobu oznámí se ochotně na požádání.

Zásilký pouzř

Pro nebezpečnost, když se koupí na poště obal exprésu "Money Order" a tyž nám se stalo. Též v registrovaném dopise, aneb poštovní bankovní list zůstává jista. Kdo chce platit "checkem" na bank, nechtě radě se cenit více, proto že tolik musíme platit banku za čekel, aneb si koupí směnkou u banky na Omahu, Chicago neb New York. Na oměti drobných peněz přijmeme též 1- a 2-centové kolký. Všechny záskilký nechtě jsou záskilký pod jednodušnou adresou pouze takto:

Pokrok Západu,
Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 11. ledna 1905.

Nové premie!

Jelikož naše zásoba kalendářů "Amerikan" a "Vilémův Humoristický" jest již úplně vyčerpána a i kalendářů z Čech máme již na mále, odhodlali jsme se dávat i ct. předplatitelům našim za premie krásný obraz "Mistr Jan Hus loučí se s přátely svými před upálením v Kostnici" za doplatek 35c (krámská cena obrazu toho jest \$1.00) a anglický úplný slovník Webstrův za doplatek \$2.35 (krámská cena toho slovníku jest \$7.00). Jsou to premie velice cenné a neměly by scházet v žádné domácnosti. O další premie vyjednáváme.

ZÁKONODÁRNÉ MLŮNY JIŽ ZÁČINAJÍ mlýti, jen aby to nebyly z většiny otruby, které nám namelou.

RUSKO PLATÍ \$1,000,000 DENNĚ za svou válku a za takovou sumu dostává takový mizerný druh.

ŠLO TO SICE V COLORADU s tím Peabodym hezky ztuba, pfeč z úřadu vykopnut však byl ten korporaci sluha.

NÁS TEDDY MUSÍ BÝT PŘECE JEN kapitální chlapek, když si získal i pochvalu takového kritika jako je Bryan.

SLYŠTE! PORT ARTHUR NEBYL dobyt japonským vojskem, ale neskončilou ctností jeho veličenstva pana mikáda.

A když celý svět tohle uslyšel, tu se za blichu popadat musel.

CELÝ SVĚT SVĚ ZRAKY nyní upíná na vojvodu Rusi, Kuropatkinu.

Inu tahle spravedlnost v Rusku stále stejná jest, hrdinu tam budou soudit, lumpům prokazují čest.

GENERÁL STRESSEL POSTAVEN BUDE před vojenský soud pro kapitulaci Port Arthuru. Ti, co ho zločinou svou nedbalostí nepřímou pinitili k této kapitulaci, sluní se dosud v carově přízni.

PRESIDENT ROOSEVELT SE SNAŽÍ, aby si kongres zasloužil svou mzdu, bude-li jí chtít však kongres vyloučit, tu za dva roky dají voličové mnohým členům přileži-

V POSELSTÍ GUV. STÁTU NEBRASKY k legislatuře jsou některá odporučení, která zajisté setkají se s všeobecným souhlasem obyvatelstva našeho státu. Guvernér Micky především upozorňuje na nedostatky nynějšího zdražovacího zákona a činí některé návrhy k jeho zlepšení, jež jsou dosti praktické, ale vzdor tomu nejsou po stačitelny ku docílení všech oprav, jež zákon ten po zkušenostech z minulého roku vyžaduje. Odporučení guvernérovo, aby zaveden byl v státních ústavěch stejný systém účtnictví, dále jeho naléhavá rada, pokud se týče šetrnosti při státních výdáních, jest včasná a dobrá, ale s jeho odporučením návrhu generálního návladního, aby legislatura nařídila zastavení sporu proti ručitelům zpronevěřilého státního pokladníka Bartleyho, za tou podmínkou, když ručitelé zaplatí veškerá vydání sporu, bude asi velmi málo občanů státu Nebrasky souhlasiti, neboť takovým způsobem by ručitelé lacino vyklouzili ze svých závazků a stát by pohořel. S největším souhlasem se zajisté setká ona část poselství, v níž guvernér odporučuje, aby legislatura zakročila proti porušujícím předstíkářům (lobbyistům), jež korporace vysílají do státního sněmu, aby zákonodárci úplatky přiměli k tomu, by hájili zájmy korporací a ne zájmy občanstva. Činnost těchto lobbyistů v posledních letech se stala přímo veřejným skandálem v našem státu a jest již nejvyšší čas, aby jí učiněn byl konec.

První jednání skončeno.

Jaký vývin může mít druhé jednání.

Vojenská studie s pohledem do budoucnosti.

Vzdání se Port Arthuru jest pro Rusko těžkou ranou, ale není to nic jiného nežli jen skončené první jednání hrozného válečného dramatu.

Jaké bude as druhé jednání? táže se dnes celý svět.

Jest ovšem těžko prorokovati do budoucnosti, ale do jisté míry z údalostí minulých dnů a dále z dnešní situace obou armád lze vyvoditi jisté důsledky, kteréž sku tečně v budoucnosti se mohou splniti.

V poslední bitvě u řeky Šaky měl gen. Kuropatkin devět armád ních sborů, z nichž 6 bylo sibiřských, a 3 evropské, totiž 1, 10 a 17. Ve všech bitvách předěšlých až k této poslední ztratili Rusové dle úředních svých zpráv 1489 důstojníků a 47,633 mužů, v čemž jsou zahrnuty i ztráty z bitvy u Ljaoljanu. V bitvě u řeky Šaky obnášely ruské ztráty 40 až 50 tisíc mužů, takže úhrnem Rusové ztratili od počátku boje na sto tisíc mužů. Jak ze všech minulých válek jest známo, tu ztráty způsobené nemocmi jsou vždy větší nežli ztráty způsobené v bitvách; vysoce zdokonalené umění lékařské však až dosud překazilo v obou nepřátelských armádách vznik nakažlivých nemocí, které nejbrutnější řád a tudíž pobítkáme, že nemocmi ztratili až dosud Rusové také 100,000 mužů, z nichž však část ztracena jest jen dočasně, neboť po vyléčení svém tyto nemocní vojáci opět se připojili ku svým praporům. Bezpečně možno říci, že z těchto dosavadních ztrát, obnášejících 200,000 mužů, totiž 100,000 mužů se před ukončením dubna navrátí opět na bojiště.

Gen. Kuropatkin v bitvě u řeky Šaky měl mimo 9 armádních sborů pěchoty k dispozici ještě 25,000 mužů jízdy. Ruský armádní sbor má čítati v plné celistvosti své 35,000 mužů, avšak tafo plná celistvost nebyla dosažena a žádou-

středstvích, nečítal více jak 30 tisíc mužů. Měl tedy Kuropatkin v bitvě na řece Šaku 270,000 pěchoty a 25,000 jízdy, úhrnem 295,000 mužů. Předpokládáme li, že z armády této ztraceno bylo smrtí na bojišti, v nemocnicích a trvalým zmrazením 100,000 mužů, tu Kuropatkinovi zbývá ještě z jeho armády 195,000 mužů. Bitva na řece Šace se udála v prvním týdnu v říjnu a od té doby Kuropatkin byl každodenně novými pluky sesilován.

Když válka tak náhle započala, tu Rusko nemělo více než 90,000 mužů v Mandžursku. Z těchto 30,000 mužů tvořilo železniční stráž podél trati zasibiřské dráhy, 30,000 tvořilo posádku Port Arthuru a 20,000 ve Vladivostoku. Zůstalo tedy jen asi 10,000 mužů, kteří měli těžký úkol odporovati vpádu Japonců do Koreje a Mandžurska a ředitel zasibiřské dráhy, kníže Chilkov, vykonal pravý div, že dovedl vypraviti tak rychle a tak značné posily na bojiště po jednokolejné dráze. 70,000 mužů z Kuropatkinovy armády tvořila sibiřská zeměbrana a dráha vypravila tedy 215,000 mužů do Mandžurska i s děly a kořmi. Dle toho můžeme souditi, že po sibiřské dráze, za nynějších poměrů, lze na bojiště vypraviti 20,000 mužů posil každý měsíc. Poněvaž ale dohotovením tratě kolem bajkalského jezera, dále položením četných výhybek se doprava značně v poslední době, dle ruských časopisů zlepšila, tu na jaře bude měsíčně po této dráze vypraveno 50 až 60 tisíc mužů posil pro ruskou armádu a tak Kuropatkin bude mít ku konci dubna nejméně o 240,000 mužů více. Připočteme-li k tomu 195,000, jež tvoří asi dnes jeho armádu, tu bude mít 410,000 mužů pěchoty a 25,000 jezdců. Z této pěchoty utvořeno bude 14 armádních sborů, jež budou mít 1500 děl; bude to ohromná síla, již bude mít Kuropatkin k novým jarním bojům k dispozici. Tato síla rozdělena bude na tři armády, jež vedeny budou gen. Griffenbergem, Kaulbarsem a Liněvičem, již podřízeni budou vrchnímu velení Kuropatkinovu.

Jaký asi bude válečný plán těchto tří armád ruských?

Tato ohromná síla může napadnouti Oyamu opevněného u Ljaoljanu a svěsti s ním rozhodnou bitvu, avšak tento plán má veliké své obtíže. Síla ruského vojska bude příliš veliká, aby se mohla soustřediti na jednom bodu a ještě daleko vážnější překážkou by bylo zásobování takového ohromného počtu vojska po jednokolejné dráze. Proto jest pravděpodobno, že jedna ruská armáda, čítající asi 150,000 mužů, si vezme za svou základnu železniční linii k Vladivostoku vedoucí a učiní vpád do Koreje. Oyama nevyhnutelně bude muset hledět překaziti Rusům tento vpád, jinak by se octla zásobovací jeho čára se základnami v nebezpečí zničení. Kuropatkin může klidně se svými 300,000 muži ležeti před Mukdenem až do té doby, kdy Oyama buď úplně opustí Ljaoljan, aby zachránil své zásobovací linie aneb seslabí se; tak výpravou proti ruské armádě do Koreje vpadnuvší, že Kuropatkin bude moci se seslabenou armádou Oyamovou svěsti boj u Ljaoljanu s dobrou nadějí na vítězství.

Uvede-li Kuropatkin tento válečný plán ve skutek, tu bezpochyby že veškeré posily z Ruska po prvním dubnu na bojiště vyslané, přilidlovány budou k oné armádě v Koreji operující, neboť Kuropatkin bude dosti silným na vyčkavací taktiku proti Oymovi. Tento plán má jednu vadu, však

hou vyloďovati vojsko na břehy Koreje, jež může ohrožovati záda ruské armády.

Proto, rozhodne-li se Kuropatkin na tomto plánu, bude muset Rusko pokusiti se za každou cenu proniknouti aspoň s částí svého bitevního loďstva do přístavu ve Vladivostoku, aby japonské loďstvo bylo donuceno přistav střežiti s celým svým loďstvem a nemohlo poskytovatí úplnou ochranu dopravním a zásobovacím japonským parníkům. Blokáda Vladivostoku byla by mnohem nesnadnější nežli blokáda Port Arthuru, neboť tam v okolí nenalézají se žádné ostrovy, u nichž by mohl Togo zříditi svou základnu, jako si zřídil na Elliott ostrovech u Port Arthuru a proto by musil se svými velkými loděmi zůstati stále na vysokém moři a zásobovati je uhlím z uhelných lodí, což jest nanejvýš obtížno. Mimo toho by musel neustále být připraven na výpad ruského loďstva z přístavu, jež z Vladivostockého přístavu, s jeho několika východišti, by snadněji se mohly provésti nežli to bylo možno z přístavu u Port Arthuru. Dále japonské vojsko, jemuž by byl přidělen úkol, aby vpadlo do zad ruské armády v Korei, musilo by býti vyloděno na nechráněném pobřeží, kdežto u Port Arthuru mělo k dispozici přístavy v Dal-nym a New Chwangu, a takové vylodění bylo by nejen nebezpečné, ale i spojeno s velikými ztrátami, poněvaž by si ruské dělo střelectvo mohlo vzíti vyloděvané vojsko za terč, aniž by samo bylo ohrožováno příliš palbou z japonských bitevních lodí, jež pro mělkost moře by se nemohly přiblížiti tak blízko ke břehům, aby palba jejich měla dobrý účinek. Takovýto plán bočního postupu na Oyamu se zdá v přítomném okamžiku, po prostudování mapy bojiště, nejpraktičtější, poněvaž by nejnáze mohl k vytištění japonského vojska ze silně opevněných posic u Ljaoljanu.

Ve všech dosavadních bitvách, vyjma jediné, Japonci byli útočníky. Pakli odhadujeme ruské ztráty na 100,000 mužů, tu japonské ztráty zajisté obnášely také nejméně tolik a k tomu musí me připočísti ještě ztráty obléhací armády Nogiho u Port Arthuru, jež mohou obnášeti na 75,000 mužů. (K 50,000 se přiznávají sami Japonci, kteří zámyslně ztráty své zmenšují). Leč připustíme, že v celku neztratila armáda japonská více než 150,000 mužů. Stálá japonská armáda obnášela na počátku japonské války 140 tisíc mužů, zálohy byly asi také tak silny a první výzva zeměbrany počítala 75,000 mužů. V celku tedy 355,000 mužů. Ohromná většina v bojích a nemocemi utracených ztrát připadla zajisté na tyto uvedené organizace, kteréž jsou daleko nejlepší, jež Japonsko má k dispozici. Tato ztráta nemůže být nikdy více v nynějším zápasu nahrazena a pokud se týče jakosti a zvláště ztráta vycvičených důstojníků, bude v japonské armádě velice pocitována, až prořídle japonské pluky budou nahražovány nedokonalé vycvičenými nováčky a druhou výzvou zeměbrany.

Japonsko může postaviti do pole ještě několik set tisíc mužů, neboť má k dispozici ještě 100,000 mužů zeměbrany a pak domobranu, jejíž službu může prodloužiti až do šedesáti roků stáří každého muže, ale tyto massy nemají té měř žádného vojenského výcviku a ve válečné službě mnoho ceny nemají. Ovšem i takový nedostatečný materiál, je-li veden nadšením, dá dosti práce, nežli je přemožen, jak se ukázalo ve válce Německa s Francií, kdy francouz-

se bránila ohromně přesile německé.

V příští jarní kampani budou tedy poměry v obou armádách poněkud změněny. Rusko bude mít mnohem lepší vojsko v polí-totíž více pravidelného vojska a méně sibiřské zeměbrany — kdežto Japonci na jakosti své armády utrpí rozhodně zhoršení, neboť bude mít méně pravidelného vojska a více nedostatečně vycvičených záloh; a zeměbrany. Naproti tomu jest však možno, že se mu podaří mezitím dopravit tolik posil do Mandžurie, že bude moci nedostatečnou jakost nahraditi množstvím.

Jest otázka: dovede toto zhoršené mužstvo vzdorovati lepšímu, početně stejně silnému vojsku ruskému?

My pochybujeme, ač německý gen. Meckel, jemuž Japonsko vdělil nynější znamenitý výcvik své armády a její zreorganizování, tvrdí, že japonské vojsko se nejen udrží proti Kuropatkinovi, ale že může i proniknouti až k Charbinu, a že ani příštím rokem válka přý nebude skončena.

Dejme tomu, že náhled Meckelův — ač stranický — jest správný. Může však Japonsko vydržeti obrovská vydání s takovou válkou spojená? Při ukončení druhého roku bude Japonsko obtíženo \$1,000,000,000 válečného dluhu, z něhož bude muset platit \$60,000,000 úroků ročně, což jest asi polovice celého jeho ročního rozpočtu. I kdyby skutečně ještě druhým rokem válka nebyla rozhodnuta, a protáhla se do třetího roku, tu Japonsko bude obtíženo tak obrovským dluhem, (pakli totiž evropští a američtí finančníci mu budou chtít neustále půjčovat, což je také pochybno), že tento dluh musí vésti nevyhnutelně k finanční jeho zkáze. Povede-li nynější válka k těmto důsledkům, tu jest snadno možno, že zakročí velmocí, aby byla ukončena s čestným výsledkem pro obě strany válčící.

My pochybujeme však, že se válka protáhne ještě do třetího roku. Rusko v obavě, aby neztratilo své velmocenské postavení, napne všechny síly v tomto roce, aby Japonsko pokořilo a armádu jeho v Mandžursku zřtilo.

Úkol Kuropatkinův bude těžký, nesnadný, neboť Japonci skutečně učinili v oboru vojenství za poměrně krátkou dobu čtyřiceti roků báječný pokrok, ale dneš přestali již Rusové pohrdlivě podceňovati nepřitele, s nímž — zápasí, a proto také budou k jarní kampani mnohem lépe připraveni, nežli byli na počátku války. Mnoho záviseti bude od příští velké bitvy, jež se rozvine mezi Kuropatkinem a Oyamou. Tento bude sesílen 50 až 75 tisíci muži z armády Nogiho, která u Port Arthuru dokončila svůj úkol.

Překročí Oyama po tomto sesílení z dosavadní obrany své neprodleně k útoku, pokud není Kuropatkin příliš silným, aneb vyčká až do jara, jak se situace vyvine?

To jest otázka, na kterou celý svět dychtivě očekává z Mandžurska odpověď.

Lože Jan Hus, č. 5. K. of P. odbývá schůzi svou ve čtvrtek 12. ledna v Sokolovně. Členové jsou žádáni, by se všichni dostavili. B. Síma, S. A. a P.

Dr. F. J. Kálal, český lékař a ranhojič Úřadovna v Karbach bločku, pokoj 303. — Tel. 1761. Úřadní hodiny: Od 10 do 12 a od 2 do 4. Obydlí 1951 Již. 14. ul. Tel. 1875